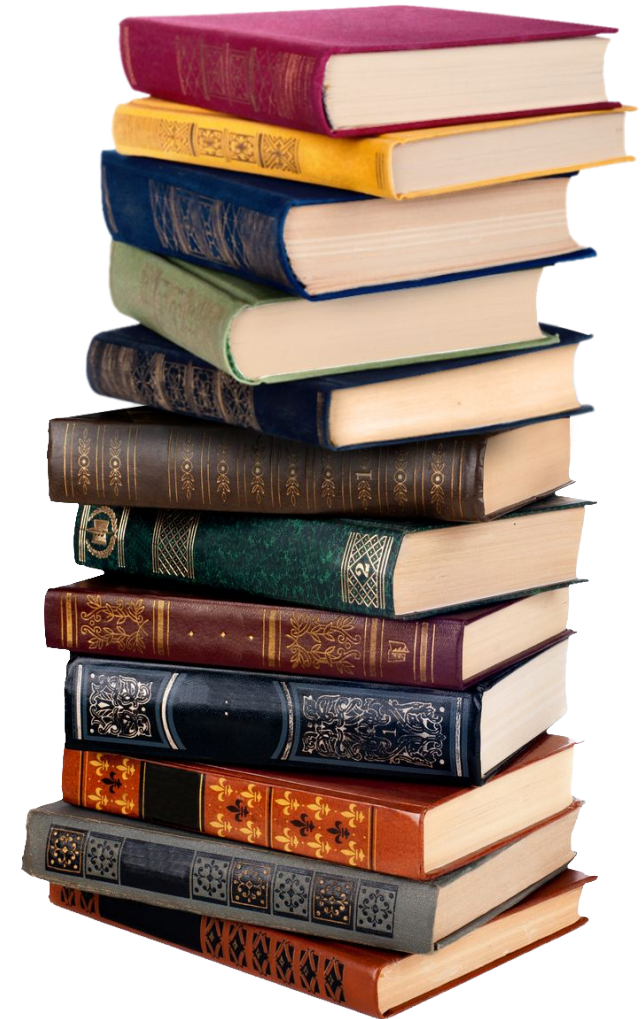
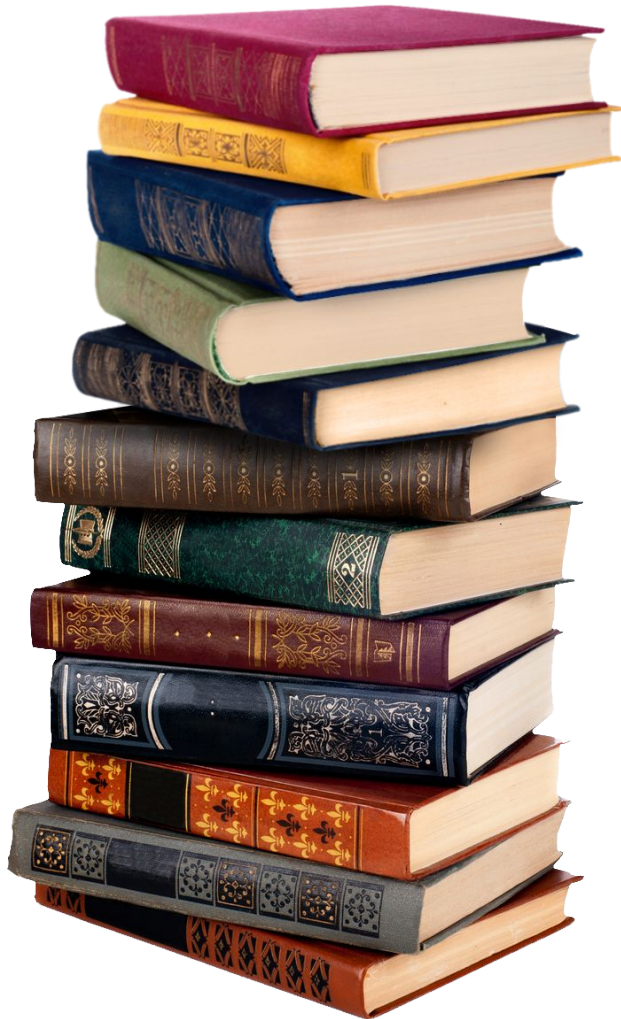

Характеристика стилів української МОВИ

У залежності від того, яку мету переслідує мовець, здійснюється вибір мовних засобів. Система мовних засобів, стилістичні норми, сфера поширення, призначення – ознаки, за якими розрізняють мовні стилі. Літературна українська мова має сім функціональних стилів:

- науковий;
- офіційно-діловий;
- публіцистичний;
- художній;
- розмовний;
- епістолярний;
- конфесійний.

- **Науковий стиль** служить засобом оформлення результатів наукових досліджень, гіпотез, доведення теорій, систематизації знань. Його характеризують наявність термінів, наукової фразеології, таблиць, схем, графіків. Найбільш поширені жанри наукового стилю - підручник, лекція, стаття, монографія, реферат, анотація, рецензія.

Науковий стиль

• **Публіцистичний стиль** функціонує у громадсько-політичному житті, культурі. Йому притаманна образна, емоційна лексика, вигуки, повтори, риторичні питання. Часто публіцистичний стиль вживається в усному мовленні. Його характеризує палкий, емоційний тон. Найбільш поширені жанри цього стилю - виступ, памфлет, дискусія, стаття.

Публіцистичний стиль

↓

жанри

↓

лист у газету, фейлетон,
інтерв'ю, репортаж, нарис,
стаття, запис тощо

↓

ознаки

↓

інформативність, фактич-
ність, логічність, образність,
щирість

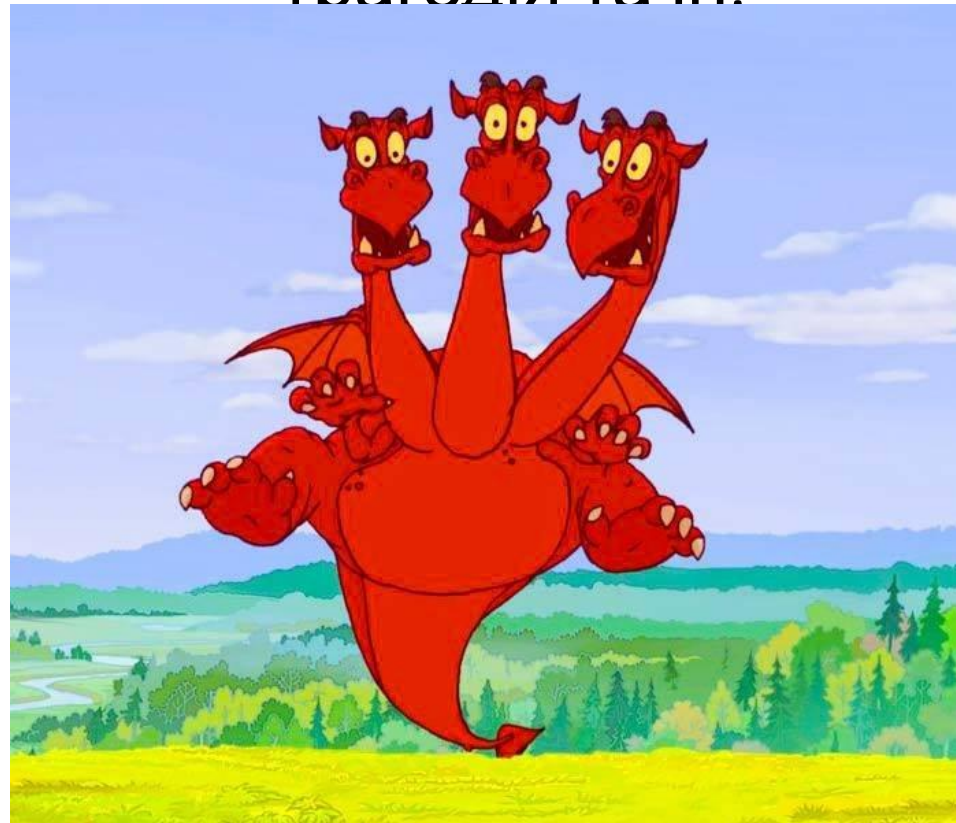
↓

мета

↓

передача точної та яскравої
інформації про важливі події
в житті та вплив на читача

- **Художній стиль** – це стиль передусім красного письменства, мистецтва, культури, освіти. Його характеризують надзвичайна образність, експресивність, різновиди стилістичних фігур тощо. До жанрів цього стилю належать: повість, роман, оповідання, поема, вірші, драма, комедія, трагедія та ін.

Художній стиль

- **Розмовний стиль** поширений у побуті, повсякденному спілкуванні з родиною, знайомими, на виробництві. Послугується цей стиль побутовою лексикою, діалектизмами, фразеологізмами, скороченими словами. Бесіда, телефонна розмова – жанри цього стилю.

Розмовний стиль

Офіційно-діловий стиль вживається в офіційно-діловому спілкуванні, яке включає в себе сферу державного, громадського, політичного, економічного життя, законодавство, адміністративні та господарчі відносини. Характерними для цього стилю мови є: лаконічність, чіткість, стандартизація мовних засобів, наявність безособових дієслів. До жанрів цього стилю належать усі різновиди ділових паперів та деякі види усного мовлення: розмова з відвідувачами, телефонна розмова тощо.

Офіційно-діловий стиль

- **Епістолярний стиль** використовується у приватному листуванні. Основна ознака – наявність певної композиції: початок, головна частина, кінцівка та іноді постскриптум. Основні мовні засоби – поєднання елементів художнього, публіцистичного та розмовного стилів.

Епістолярний стиль

Обставини мовлення:

ділові, приватні контакти з людьми;
передача думок,
висновків, досвіду

Сфера вживання:

приватне листування;
художня література,
публіцистика

Загальні ознаки:

лаконічність, логіка побудови й
викладу думок, певна
емоційність та експресивність,
вияв ставлення автора до
співрозмовника і до сказаного

Основна функція:

передача інформації,
досвіду, обмін
думками

Мовні особливості:

Писемна форма мовлення.
Наявність певної композиції:
початок, що містить шанобливе
звертання; головна частина, у
якій розкривається зміст листа;
кінцівка, де підсумовується
написане, та іноді постскрипtum
(P.S. - приписка до закінченого
листа після підпису).
Звертання. Форми ввічливості.
Питальні, спонукальні, окличні
речення. Монологічна форма
тексту. Тип мовлення -
розповідь, опис, міркування

• **Конфесійний стиль.** Сфера використання – релігія та церква. Призначення – обслуговувати релігійні потреби як окремої людини, так і всього суспільства. Конфесійний стиль реалізується в релігійних відправах, проповідях, молитвах й у Біблії та інших церковних книгах, молитовниках, требниках тощо. Основні мовні засоби: церковна термінологія; непрямий порядок слів у реченні; значна кількість метафор, алегорій, порівнянь; наявність архаїзмів.

Конфесійний стиль

Мета:

апелювати до внутрішнього світу, душі людини, впливати на душевні переживання, формувати позитивні емоції, сприяти узгодженню духовного світу особи із Всесвітом.

Ознаки:

урочистий, піднесений тон оповіді, емоційність, пишномовність, ситуативність, символізм образів, метафоричність, алегорійність.

Жанри реалізації:

Святе Письмо (Біблія), Євангелія, Апостол, Псалтир, катихизм, життя святих, апокрифи, проповіді, послання, молитви, притчі, літургії, релігійні пісні.

Мовні засоби:

церковно-релігійна лексика (*Святий Дух, Спаситель, Царство Боже, вічне життя, рай, покаєння, воскресіння, праведні, грішні, благодать*), слова з переносним значенням, метафори, порівняння, епітети, зворотний порядок слів у реченні, повтори.

Споконвіку було Слово, із Богом було Слово, і Слово було – Бог. З Богом було воно споконвіку. Ним постало все, і ніщо, що постало, не постало без нього. У ньому було життя, і життя було – світло людей. І світло світить у темряві, і не поїняла його темрява.

Був чоловік, посланий Богом, ім'я йому – Йоан. Прийшов він свідком – свідчити світло, щоб усі з-за нього увірували. Не був він світло – був лише, щоб свідчити світло.

Справжнє то було світло – те, що просвітлює кожну людину. Воно прийшло у цей світ. Було у світі, і світ ним виник – і світ не впізнав його. Прийшло до своїх, а свої його не прийняли. Котрі ж прийняли його – тим дало право дітьми Божими стати, які в ім'я його вірують, які не з крові, ані з тілесного бажання, ані з волі людської, лише – від Бога народилися.

І Слово стало тілом, і оселилося між нами, і ми славу його бачили – славу Єдинородного від Отця, благодаттю та істиною сповненого (Святе Письмо. Євангеліє від Йоана).

Таблиця №2

Характерні ознаки МОВНИХ СТИЛІВ

Назва стилю	Мета висловлювання	Ознаки висловлювання	Оформлення тексту
Розмовний	невимушене спілкування	вигук, частка, короткі прості речення з окличною, питальною інтонацією	усна форма
Науковий	доведення висловленого твердження	терміни, складні речення зі сполучниками <i>тому що, оскільки</i> , вставні слова <i>по-перше, по-друге, отже</i>	схеми, поділ на параграфи, розділи
Публіцистичний	переконування адресата; ставлення автора до висловлювання	емоційні вислови	заголовки, рубрики, що привертають увагу адресата
Офіційно-діловий	ділове спілкування	усталені звороти, прості й складні речення з однотипними частинами	чітко визначений адресат, назва
Художній	образне змалювання предмета, події	повтори, однорідні члени речення; односкладні речення	мова автора і персонажів